Кой е поетът Гео Милев?

Новини | Култура | на 26.01.2024 05:00 | от Зорница Христова

Защо говорим за това?

Георги Милев бил син на учител. За кратко; скоро баща му, който обичал литературата, решил да смени професията си. Открил книжарница и издателство в град Стара Загора. И момчето обичало книгите, а освен това му харесвало рисуването. Било само на 12 години, когато публикувало първото си стихотворение. А когато влязъл в гимназията, Георги вече се занимавал с това съвсем сериозно - издавал вестник (като го пишел на ръка), съставял сборници (и сам рисувал илюстрациите), пишел стихотворения. Едни били смешни, други патриотични, трети любовни. Измислил си и различни псевдоними (литературни имена), от които останало "Гео Милев". И още тогава започва да превежда.

Това е много интересен избор за ученик. Повечето деца дори не се замислят, че книгите, които четат, не са написани на български. За да стигнат до нас, трябва преводач - човек, който да ги разбере изцяло и после да ги предаде на български. Но не просто дума по дума, а така, че да предизвикат у читателя точно същото вълнение, което предизвиква и оригиналът! За това трябва истинско майсторство. Талант!

Като ученик Гео Милев превеждал от руски - Пушкин, Лермонтов и др. После учил романска филология. След това заминал да учи философия и театрално изкуство в Германия, в град Лайпциг.

После пътувал за Лондон, обратно в Германия, после в България. По време на Първата световна война го вземат войник. На фронта е ранен и губи едното си око. След войната се лекува в Берлин, където следи новата вълна в изкуството - експресионизма.

Защо е важно къде е пътувал и какво е правил? Защото Гео Милев бил от онези писатели, за които България и нейната култура били естествена част от Европа, от света. Но това не значело, че просто иска "у нас да е като в Европа". А че виждал света като кълбо от процеси, в които нашата страна също участвала. Железопътните линии свързвали страните, новините пристигали за секунди по радиото. А Първата световна война разтърсила както Германия, така и България. Вътре в самите страни хората също били разделени - имало сблъсък на идеи, как точно трябва да се развива обществото, за да бъде по-добро? Различни групи хора се обвинявали взаимно и започвали да мечтаят за разправа.

Какво неспокойно време! Нищо чудно, че предизвикало много бурни емоции. И изкуството искало да ги улови. Родил се експресионизмът. Той си поставил за задача да изрази бурните чувства на времето. Това довело до промяна на формата. Все пак едно е да си поставиш за задача да нарисуваш (или опишеш) едно красиво цвете, а друго - да поискаш да нарисуваш (или опишеш) чувствата, които изпитваш, когато цялата градина е била опустошена, разкопана, съсипана.

Затова Гео Милев също търси модерни форми за своята поезия.

Например ето как започва прочутата си поема „Ад“ ренесансовият поет Данте:

На попрището жизнено в средата
не знам от пътя как се отклоних,
и в мрачен лес ме свари тъмнината.
Все още ме обзема ужас тих,
видяното там може да те смаже;
така се смаях аз и ужасих...

Виж как звучи поемата "Ад" на Гео Милев:

Адът е само за нас -
събери си сърцето
и ето:
падай
- с трясък
- прасък
право в провала
Р
Р
Р
Р
Р
Р

Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
Р
- жт -
пляс!

Впрочем бурните времена се оказват фатални за Гео Милев. След поемата "Ад" той пише и "Септември", посветена на Септемврийското въстание, организирано от комунистите. Заради тази поема той е арестуван, а после и убит. Остава обаче следата му в българската поезия.

Заради него тя става по-модерна и по-смела. По-свързана с това, което иска да изрази.

Различна от поезията в учебниците, по които някога е учил малкият Гео.

Днес самият той е в учебниците. Ти също ще учиш за него по литература. И може би ще ти даде смелост да изразяваш с думи това, което мислиш и чувстваш самият ти.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/3654-koy-e-poetat-geo-milev

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени